

40 DE ANI ÎN VALORIFICAREA COLECȚIILOR MUZICALE

40 YEARS IN THE VALORISATION OF MUSICAL COLLECTIONS

ELENA ȚURCAN

Abstract: *In the article is pointed out the 40 years of activity of Musical Collection Office. During this period, the librarians enhanced this collection and facilitate access for researchers and musicians. To this end, appropriate partnerships with the faculty have been set up with the aim of assisting in the work of valorisation and promotion the music documentary collection related to music.*

Keywords: *USARB Scientific Library, Musical Documents Office, heritage, music, publishers*

Cartea bună înlocuește o prietenie

„Drumul muzicii prin timp rămâne legat de destinul omenirii. Este cel mai firesc mod de a comunica trăiri, afecte, de a intra pe o cale fără opreliști în lumea spiritului, invocând puterile magice și fervoarea credințelor în Divinitate. Își păstrează tainele, atâta vreme cât muzica, arta vie prin definiție și supusă trecerii timpului, nu ajunge până la noi...” (G. Constantinescu).[1]

Astfel se preconiza statutul Oficiului Documente muzicale la Bălți, al cărui act de naștere datează din noiembrie 1976. De la cele 300 de exemplare inițial, la peste 50 000 volume în prezent. Biblioteca Științifică USARB ține pasul cu toate aparițiile editoriale ale vremii, susținând achizițiile și încurajând donațiile. Acum, când aniversăm 40 de ani de la constituire, istoricul colecției de patrimoniu național se identifică cu calitatea, accesibilitatea, diversificarea, modernizarea, raționalizarea, adaptabilitatea, adresabilitatea – efecte care îmbunătățesc relația dintre serviciile oficiului și solicitările utilizatorilor.

În urma studiilor sau identificat cele mai vechi cărți, particularitățile de dezvoltare a colecției în 20 de ani : 1992-2012; cercetările bibliometrice ale compartimentului – Muzică. Compoziție din Republica Moldova și *Vioara*; valorificarea colecției publicațiilor periodice; trecerea în revistă a celor mai importante donații și proiecte. Actuala cercetare pune în valoare edițiile noi, reprezentând toate domeniile cunoașterii muzicii. Pornind de aici, facem o incursiune în lumea tiparului modern.

Constatarea pe baza unei cercetări și implicarea Bibliotecii în căutarea literaturii a dat rezultate, s-a ameliorat situația de acoperire informațională cu resurse pentru disciplina *vioara*. Participarea la 1 februarie 2017 la Seminarul Republican metodico-artistic cu genericul „Aspectele interpretative ale elevului în școala violonistică moldovenească: realizări și perspective”, cu prezentarea expoziției „Profesionalism, creativitate, originalitate: Regina *Vioara*”, fiind expuse resurse unice, au trezit un viu interes invitaților: Gheorghe Nicolaescu, șeful Cabinetului metodic al Ministerului Culturii al RM și Svetlana Bălăescu, prof. de vioară, Liceul Republican de Muzică C. *Porumbescu*, cât și studenților, care în zilele următoare tot au dat vizite la Bibliotecă pentru a consulta lucrările. Rezultate-

le cercetării evidențiază evoluția dezvoltării colecțiilor pe intervalul 2012-2016, în funcție de structura colecției pe genuri de documente: științifice și didactice; tipuri de documente: carte, periodice, CD, discuri de vinil, alte documente; structura colecției pe limbi. Înregistrarea datelor de creștere pentru anul 2016 este foarte înbucurătoare. Tabelul reflectă sporul natural anual fie prin achiziții, fie prin donații. Cele mai acoperite domenii în acest an au fost *istoria muzicii universale, critica muzicală română și folclorul muzical român*. (Fig. 1)

Anul	Total achiziție	Carte	Seriale	CD	Disc vinil	Alt	Șt	Did	Limb a ro	Limba rusă	Lb străine
2016	291	197	63	12	0	19	240	51	196	86	9
2015	164	83	40	0	0	41	128	36	143	15	6
2014	180	127	52	1	0	0	137	43	129	41	10
2013	261	152	59	1	49	0	254	7	196	35	30
2012	153	94	58	0	0	0	126	27	106	30	

Fig. 1

Editura Didactică și Pedagogică, România, vine cu 24 volume din colecția *Muzica Viva*, anii 2008-2014, colecție inițiată și coordonată de Grigore Constantinescu, muzicolog, prof. univ., dr. la Universitatea Națională de Muzică din București. Autorii: Grigore Constantinescu, Irina Boga, Marta Paladi, Valentina Sandu-Dediu și lucrările: *O călătorie prin istoria muzicii, Muzica? Nimic mai simplu! Comentarii, întâlniri, maeștri, promenade sonore imagine, O istorie a muzicii în pași de dans, O istorie a pedagogiei pianistice, Alegeri. Atitudini. Afecte.*

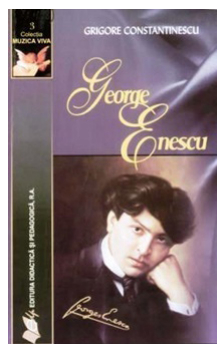
Lucrările răspund necesităților educaționale ale „publicului amator de muzică „clasică”. Această noțiune include fondul de bază al vieții muzicale. Studiile dezvăluie o abordare istorică a problemei, pornind de la Antichitate, trecând prin primul mileniu al erei noi, încetinind mersul informației odată cu apropierea de perioada Renașterii, Barocului și Clasicismului, Romantismului și Modernismului”.[1]

Lucrarea semnată de Grigore Constantinescu, deschide portalul muzicii pentru cea mai de seamă întâlnire cu astrul sonor George Enescu. Cine ar putea spune că știe tot ce înseamnă, tot ce a făcut și a lăsat moștenire marele Orfeu Moldav?

„...George Enescu s-a ridicat dintre bunii moldoveni din părțile de sus, pline de trecut și de poezie, un copil care a minunat pe cei mai mari cunoscători ai unei arte pe care o avea din instinct. Și din copil s-a făcut tânărul, veșnicul tânăr, nou ca în ziua dintâi, când a înviorat strunele vioarei cu atingerea sufletului său. În sentimentele care merg către dânsul e însă și acela care se îndreaptă către bunul fiu al nației patriei sale. Oriunde și oricând, la masa unde-și scrie compozițiile, oricare i-ar fi subiectul, la căpătâiul răniților în cruntul război sau în triumfalele lui călătorii în largul lumii, fermecătorul tuturor oamenilor a rămas român. Și, cum faima sa ne-o întinde nouă, noi avem datoria să-i dăm lui toată recunoștința noastră.”[2]

Ludwig van Beethoven, Frederic Chopin, Giuseppe Verdi, Carl Orff, Johann Sebastian Bach, Piotr Ilici Ceaikovski, Hector-Louis Berlioz, Franz Liszt - unii din cei mai importanți piloni ai muzicii universale. Autorii: Valentina Sandu-Dediu, Lavinia Coman, Grigore Constantinescu, Adriana Liliana Rogovschi, Cristina Sârbu, Antigona Rădulescu cu o deosebită dragoste și respect, limbaj minuițios, cercetează lucrurile în amănunt, cu multă atenție și răbdare, cu deosebită grijă, chiar meticolos analizează creația compozitorilor.

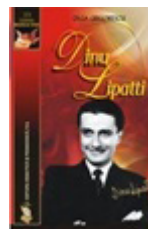
„D. Lipatti a reușit acel echilibru perfect între gândire și sensibilitate, între rigoare și libertate, între claritate și densitate, ceea ce a asigurat viabilitatea și modernitatea viziunii sale artistice peste decenii.

Enescu a subliniat faptul că Lipatti i-a înțeles perfect intențiile și i-a interpretat lucrările ca nimeni altul.

Alăturăm numele lui Dinu Lipatti de acela al lui George Enescu, căci o fericită coincidență a făcut ca pe pământul acestei țări să se nască, la o depărtare de 36 de ani, doi mari artiști, din medii diferite, având însușiri identice: modestie, putere de muncă, avânt creator, imensă dragoste pentru arta pe care o slujeau cu sfințenie...”[3]

Robert Schumann, Serghei Prokofiev, Joseph Haydn, Johann Strauss-fiul, Claude Debussy, Gaetano Donizetti, Constantin Silvestri, Edvard Grieg ne oferă date complete și edificatoare despre viața, creația compozitorilor. Autorii: Valentina Sandu-Dediu, Florinela Popa, Adriana Liliana Rogovschi, Andrea Bettina Rost, Florența-Nicoleta Marinescu, Anamaria Călin, Grigore Constantinescu, Lavinia Coman – dr. hab., dr., dcd., lect. univ., specialiști în domeniul muzicologiei, interpreți, experți și evaluatori de programe de studii domeniul muzică, autoritate profesională recunoscută la nivel național și internațional.

Dan Dediu vine cu *Cei 9 „i” sau cum compunem: Posibil ghid de compoziție*

după metoda ficționalistă : „S-ar putea spune că, aflați în fluxul muzicii, începem să locuim într-o zare care ne e deopotrivă străină și familiară. Este ca și cum am fi conectați la o lumină orbitoare, la un principiu ideal care emană căldură și ne inspiră în a fi „ușori” și liberi. Senzația este una de nedescris. Vezi muzica de undeva de sus, aproape căpătând o consistență materială, îi observi forma de ansamblu și detaliile într-o singură privire, totul se transfigurează și notele își capătă spiritul, unindu-se parcă într-o învolburare. Acesta este un loc în care nu oricine ajunge și în care nu poți rămâne, dacă ai ajuns, decât un timp limitat. După ce viziunea a trecut, hârtia cu portative devine iarăși ceea ce a fost, o sumă de semne mai mult sau mai puțin dibaci montate într-un text”.[4]

Colecția „**Mari Compozitori**” cuprinde 40 de volume carte și CD audio de la București: Ed. Litera, 2011, cu traduceri în limba engleză. În colecție se regăsesc capodoperele celor mai faimoși compozitori ai lumii inclusiv și marele Enescu cu cele mai reprezentative opere din muzica clasică și care este ca o completare a „Colecției Viva”.

O altă colecție unică „**La gran musica. Classical collection**” ne pune la dispoziție înregistrarea CD-urilor de Orchestra Bach din München, editura Poly Gram, realizate de Karl Richter. Cărțile sunt împărțite în trei părți: O scurtă trecere în revistă cu informații despre compozitor și epoca lui, munca la cele mai cunoscute compoziții și o cronologie muzicală, care ne permite o privire de ansamblu a istoriei muzicale și de compoziție, ne ghidează prin diferitele etape ale piesei și ne oferă informații detaliate cu privire la expirare.

Evoluția muzicii prin volumele de mai jos, vreau să fie o călăuză pentru cei care sunt interesați de istoria muzicii de la origini până în zilele noastre. Cărțile sunt editate la editurile Fundației Culturale Române și Vasiliana_98 între anii 1995-2012, autorii Ioana Ștefănescu, George Pascu și Melania Boțocan. „Rod al unei munci de decenii, lucrările reprezintă un modest omagiu adus celor care ne-au dăruit splendori muzicale prin darul lor creator sau interpretativ”[5].

Documente apărute între anii 2004-2015 la editurile Muzicală, Fundației România de mâine și Artes a autorilor Vasile Vasile, Eugenia-Maria Pașca și Gabriela Munteanu vin cu sugestiile din Râmânia pentru metodică educației muzicale. Metodica: evoluția de-a lungul veacurilor, concepte europene moderne de realizare, coordonate, legături interdisciplinare, principii didactice, evaluarea activităților de educație muzicală. Sisteme de educație muzicală: clasificarea, resurse noi în educație, noi căi de accesibilitate a scris-cititului muzical, utilizarea calculatorului în educația muzicală. Național și universal în arta și educația europeană.

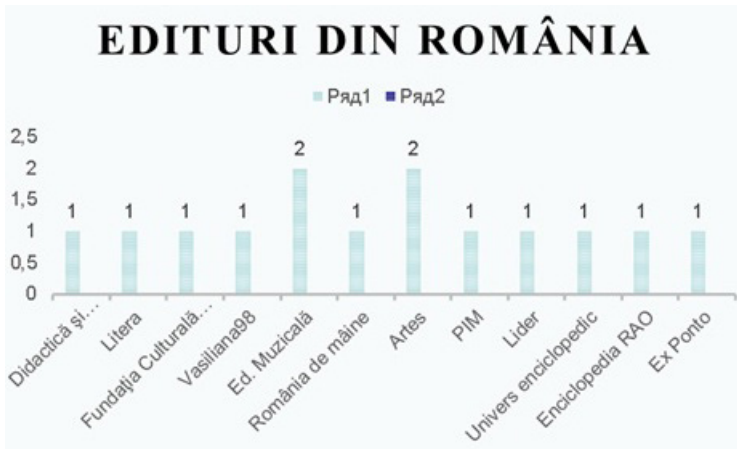
Titlurile documentelor prezintă: Dimensiuni teoretice în artele actuale; Formă, stil, personalitate. Studii de muzicologie; Dimensiuni ale creației și interpretării; Aspecte ale originalității și creației în interpretarea muzicală; Conservatorul de muzică „George Enescu” Iași. Autorii: Nicolae Gâscă, Luminița Rotaru-Constantinescu, Laura Vasiliu la editurile Artes și PIM între anii 2007-2011 sunt prezente în viața muzicală de la Bălți, pentru a răspunde cerințelor crescânde ale învățământului universitar.

Mariana Popescu în cartea *Muzicieni basarabeni afirmați în România*, „prin modestele sale pagini, încearcă să completeze tabloul fiilor de seamă ai Basarabiei, aducând un omagiu tuturor acelor muziceni care și-au dedicat și își dedică cu pasiune întreaga viață întru slujirea muzicii”. Apărute la București: Ed. Muzicală, 2014-2015 ne vorbesc că: „în lumea muzicală românească, s-au impus un număr impresionant de compozitori, dirijori, interpreți, muzicologi care s-au născut în Basarabia. Datorită vitregiilor istoriei, mulți dintre ei au fost nevoiți să-și părăsească plaiul natal, stabilindu-se în România. Cu o tenacitate de nedescris urmau să facă studii, remarcându-se în viața muzicală românească și internațională”.[6]

Volumul doi este un omagiu adus Corului de Copii Radio condus de maestrul Ion Vanica, cel care prin magia vocilor de copii, avea să deschidă un nou capitol în arta corală românească.

Tabelul conturează o imagine clară a editurilor din România care privesc educația muzicală în prezent. (Fig. 2)

Fig. 2

Arta educației muzicale din Republica Moldova este de remarcant. „Orice abordare a fenomenului muzical, dar poate în primul rând cea pedagogică! – trebuie înțeleasă că el este în esență și în special un fenomen psihologic” - spune autorul Ion Gagim în *Știința și arta educației muzicale*, ediția anului 2007, apărută la editura ARC, Chișinău.[7]

Contribuțiile autorilor Morari Marina și Mariana Vacarciuc cu *Teoria muzicii (elemente de limbaj muzical)*. Bălți, 2007 și *Teoria și metodologia educației muzicale*. Ch., 2010 pentru desfășurarea activităților de educație muzicală le prefigurează pe cele cu privire la activitățile specifice acestui obiect de studiu.

Destinate studenților pornesc de la formarea muzicantului-pedagog din perspectivele cunoașterii specificului elementelor de bază a limbajului muzical pe cale teoretică și practică, pe exemple muzicale selectate. Donație recentă din partea profesorilor de la Catedra Arte și Educația Artistică, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte USARB din 3 titluri de cărți în 40 de exemplare: *Educația artistică în preșcolaritate: Ghid teoretico-metodologic* / Marina Morari, Marina Cosumov, Viorica Crișciuc, Ion Gagim; *Educația muzicală permanentă: Concept și strategii de realizare* / Marina Cosumov, Ion Gagim; *Teoria și metodologia predării cunoștințelor muzicale: Studiu monografic* / Viorica Crișciuc, Ion Gagim. Toate editate la Chișinău: Pontos, 2016. Publicațiile au fost elaborate în cadrul proiectului de cercetare – *Modelul de integralizare teoretico-metodologică a domeniilor educației artistice din perspectiva formării inteligenței spirituale a personalității*, director, Marina Morari, doctor în științe, conferențiar universitar.

Repertoriul general al creației muzicale din Republica Moldova de Irina Ciobanu-Suhomlin, ed. bilingvă, apărută la Chișinău: Ed. Cartea Moldovei, 2006. Autoarea a intuit necesitatea cunoașterii unui catalog al creației muzicale, este actual și util informațional-analitic.

Lucrarea *Arta muzicală din Republica Moldova: Istorie și modernitate*, editată la Chișinău: Grafema Libris, 2009, „încununează o inițiativă științifică colectivă: Academia de Științe a Republicii Moldova, Institutul Patrimoniul Cultural, Centrul Studiul Artelor, îndreptată spre elucidarea, adâncirea sau rediscutarea unor subiecte vizând fenomenul muzical autohton. Autorii și-au solidarizat eforturile spre a pune în valoare moștenirea sonoră ce ne revine: muzică tradițională, sacră, cultură muzicală academică”.[8]

Roua Veșniciei de Grigore Vieru și Ștefan Andronic, editată Chișinău: Pontos, 2010: ne aduc marii compozitori ai muzicii universale în transcripție pentru cor de copii. Cartile ne dau informații deosebite privind arta muzicală și repertoriul creației muzicale. Documentele respective a autorilor Gleb Ciaicovschi-Mereșanu, Vladimir Axionov și Tatiana Berezovicova apărute la editurile Grafema Libris, Cartea Moldovei și Pontos din Chișinău între anii 2005-2015 țin să ne aducă: *Învățământul muzical din Moldova: de la origini până la începutul sec. XX, Tendințele stilistice în creația componistică din Republica Moldova (muzică instrumentală) și Suita instrumentală în creația componistică din Republica Moldova (sec. XX)*. Cărțile apar cu susținerea Academiei de Științe și Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

„Editura „Știința” a fost înființată în anul 1959 sub auspiciile Academiei de Științe a Moldovei. Publică literatură din diverse domenii. A valorificat peste 80 de serii și colecții și printre ele „Academica”. Concepută ca o carte de vizită a comunității științifice din Republica Moldova, colecția „Academica” reprezintă sub formă de carte rezultatele de importanță majoră a activității din sfera științei și inovării la nivel național, cercetările fundamentale de actualitate și investigațiile aplicative de performanță. Colecția pune în valoare, de asemenea, moștenirea științifică, culturală și spirituală națională”[9]. Cărțile *Maria Bieșu: vocație și destin artistic* și *Eugen Doga: compozitor, academician*, reunite sub acest generic se adresează cercetătorilor științifici și specialiștilor din domeniu, profesorilor universitari, studenților, elevilor etc.

Autorii Elena Mironenco, Olga Vlaicu și Ina Hatipova, Aliona Vardanean ne aduc creația muzicală din Republica Moldova dintre sec. XX-XXI, compozițiile pentru pian și vioară, apărute la Chișinău: Primex Com, Grafema Libris între anii 2010-2015, binevenite pentru studenții cu studii în limba rusă. Ce este o cercetare, diferite aspecte, creativitatea simfonică, a concertului instrumental, teatrul muzical. Informație unică pentru creația de vioară și pian a compozitorilor basarabeni.

Lucrările autorilor Constantin Arvinte, Dumitru Blajinu și Oleg Volontir, Irina Ciobanu-Suhomlin apărute la Iași, Constanța, Chișinău între anii 2002-2014 la editurile Ex Ponto, PIM, Grafema Libris, Lumina și Cartea Moldovei „transmit din generație în generație, șlefuit cu multă măiestrie în decursul veacurilor de nenumărați creatori populari, folclorul muzical care constituie una din cele mai de preț avuții ale poporului nostru. Ele reprezintă o primă materializare a unui ghând: de a pune la dispoziția promotorilor de cultură muzicală tradițională o informație generală despre cea mai înaltă expresie spirituală a gândirii muzicale – cântecul folcloric”.[10]

Elevii Moldovei acum au o posibilitate din nou să continue calea cunoașterii enigmaticului limbaj al artei sunetelor muzicale din manualele autorilor din Bălți: Marina Morari și Ion Gagim. (Fig. 3)

Fig. 3

Acțiunile de stimulare a creativității urmăresc să determine productivitatea tiparului din Moldova. Este adevărat că colaborarea cu editurile de la noi din țară să fie cea mai fructuoasă.

Autorii E. Abdulin, E. Nicolaeva, L. Șkolear, L. Bezborodova și Iu. Aliev țin astăzi pupitrul educației muzicale în Rusia. Edițiile anilor 2001-2010, apărute la editura Academia (Moscova) aduc educația muzicală contemporană și schimbările ei. Istoria educației muzicale, teoria, metodică, noi tehnologii ale educației muzicale la moment și viitor. Autorii L. Rapațkaea, E. Gorbaceva, V.

Samarin, M. Bonfelid, N. Simakova, V. Holopova, care și-au publicat lucrările la editurile din or. S.-Peterburg: Lani, or. Moscova: Compozitor, Vlados, Academia, Vece între anii 2001-2002 au intrat în posesia Oficiului Documente muzicale prin Megaproiectul „Biblioteca Pușkin” a Institutului „Societate deschisă”. Este posibilitatea profesorilor și studenților de a fi la curent cu toate domeniile de studiu muzical din Rusia. (Fig. 4)

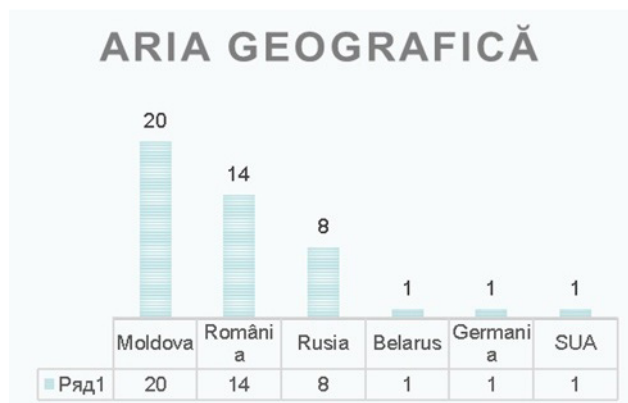

Fig. 4

Donațiile revenite de la editurile din Rusia ne țin legătura și putem comunica în procesul didactic.

Sursele de referință cuprind domeniu de activitate – muzica: personalități, forme, genuri, instrumente, termeni de expresie.

Un fond apreciabil de carte veche sau rară sporește zestrea patrimonială a Oficiului Documente muzicale și sprijină cercetarea științifică în domeniu. Colecția de documente audio-vizuale deține la 01.01.2017 - 1 089 discuri de vinil, 282 audio casete, 236 CD-uri, 5 DVD.

Fig. 5

Baza de date Înregistrări Muzicale în format MP3 a fost lansată în Biblioteca Științifică în anul 2005 de către Serviciul Informatizare și Oficiul Documente Muzicale. Este o bază de date autonomă care conține circa 277 CD, incluzând 2 795 titluri, și 135 discuri de vinil cu 3 361 titluri de lucrări.

Publicațiile periodice sunt instrumente auxiliare, care facilitează transmiterea informației noi din domeniu: 3 031 exemplare în 37 titluri, repartizate pe limbi: rusă, română, engleză, spaniolă, poloneză, belorusă.

Oficiul Documente muzicale are ca principală misiune satisfacerea intereselor de studiu, pentru că avem cu ce, lectură, informare, documentare, educare, interpretare și recreere prin audiții, prin promovarea cunoașterii, având la bază optimizarea accesului la informații relevante, prin îmbogățirea colecțiilor de carte și publicații periodice, note și CD, DVD și asigurarea de servicii de informare adecvate fiecărei categorii de utilizatori. Revenind la necesități - după cercetările efectuate la moment, trebuie de accelerat achizițiile pentru coreografie și instrumentele de suflat.

Colaborarea fructuoasă cu 20 edituri din Moldova, 14 edituri din România, 8 edituri din Rusia și câte o editură din Minsc, Belarus; Munchen, Germania; Massachusetts, SUA, iată geografia tiparului modern.

Bibliografie:

1. CONSTANTINESCU, Grigore, BOGA, Irina. *O călătorie prin istoria muzicii*. București : Ed. Didactică și Pedagogică, 2008, p. 7. ISBN 978-973-30-2387-6
2. CONSTANTINESCU, Grigore. *George Enescu*. București : Ed. Didactică și Pedagogică, 2009, p. 210. ISBN 978-973-30-2544-3.
3. GRIGORESCU, Olga. *Dinu Lipatti*. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 2011, p. 130. ISBN 978-973-30-2908-3.
4. DEDIU, Dan. *Cei 9 „i” sau cum compunem: Posibil ghid de compoziție după metoda ficționalistă*. București : Ed. Didactică și Pedagogică, 2012, p. 114. ISBN 978-973-30-3269-4.
5. ȘTEFĂNESCU, Ioana. *O istorie a muzicii universale*. București : Ed. Fundației Culturale Române, 1995, vol. I, p. 8. ISBN 973-9155-54-5.
6. POPESCU, Mariana. *Muzicieni basarabeni afirmați în România*. București : Ed. Muzicală, 2014, pp. 5-7. ISBN 978-973-42-0843-2.
7. GAGIM, Ion. *Știința și arta educației muzicale*. Chișinău: Editura ARC, 2007, p. 5. ISBN 978-9975-61-423-8.
8. *Arta muzicală din Republica Moldova : Istorie și modernitate*. Chișinău: Grafema Libris, 2009, p. 11. ISBN 978-9975-52-046-1
9. *Întreținerea Editorial-Poligrafică „Știința”* [on-line] [citată 21 febr. 2017]. Disponibil: <http://mc.gov.md/ro/content/edituri-0>
10. VOLONTIR, Oleg. *Folclor muzical din Moldova : îndrumar*. Chișinău: Ed. Lumina, 2014, pp. 3-5. ISBN 979-0-3480-0217-0.